

Неуморната писателка Ката Мисиркова - Руменова повторно е актуелна со ново дело. Станува збор за антологиската збирка "Искри на вечноста", која е посветена на темелниците на македонската духовност и историја. Стожери во вистинска смисла на зборот, браќата Солунски, браќата Миладиновци, Гоце Делчев, Кочо Рацин, Малина Поп Иванова, Блаже Конески, се доволна инспирација за нашата благородна писателка да ги овековечи со песна. За актуелната збирка, но и за низа други прашања разговаравме со Ката Мисиркова-Руменова, една од најбогатите и најквалитетни авторки во актуелната македонска литература.

ЌЕ РАБОТАМ СÈ ДОДЕКА МЕ СЛУЖАТ ЗДРАВЈЕТО И СТАРИОТ КОМПЈУТЕР!

■ Разговорот го водеше:
Ружица ГОЧЕВСКА

☀ Госпоѓо Мисиркова - Руменова, како детално ќе ја преточите, раскажете Вашата најнова антологиска збирка "Искри на вечноста", објавена пред неколку месеци, во издание на ТНИД "Гурѓа" од Скопје?

МИСИРКОВА - РУМЕНОВА: Нашите македонски стожери, а во книгата именувани како "Искри на вечноста", за мене претставуваат изворишта на нашата земја. Творецот, прво што треба да научи, е да осознае од каков корен потекнува. А, за да дојде до таков податок, ќе треба убаво да ги прелиста енциклопедиите, да научи со што се гордее секое живо битие, па потоа, за своите вечни корења и гранки, да се потруди да ги обелодени без дојавки, не само пред својот народ туку и на светот. Немам почит кон тие личности, кои ни ги присвојуваат нашите стожери, затоа што знаат од каква вредност се, а се прават дека не знаат. Не знам кој испратил информации за оваа збирка преку Интернет,

некои податоци, меѓутоа ми се јавија од многу страни на светата земја, а јас им одговорив, најдете ја книгата, прочитајте ја и потоа ќе разговараме. Песните не ми се пишувани ниту во еден ден, ниту во една година, туку како растев, како учев, како доаѓав до некои сознанија, дека ние сме имале вистински стожери, особено од просветата, науката, од сознанието дека тие дале не само за нашиот народ, туку оставиле зад себе и опомена дека вредноста е сечија, ако е обележана со веродостоен профил. Браќата Солунски, она што го дале, не го има дадено ниту еден друг со таква великодушност. Ги терале луѓето да зборуваат онака како што зборувала нивната мајка и сите да зборуваат на нејзиниот дијалект. Светот знае дека тие се родени во Солун. Но, дали во Солун има улица со нивно име? Зошто до сега не е откриено каде е погребан Димитрија? Зошто ние знаеме да си правиме вили, а не знаеме да им направиме светол престол на моштите на Константин филозофот.

☀ Кои материјали и податоци ги консултиравте при обработката на оваа антологија?

МИСИРКОВА - РУМЕНОВА: Ако тргнеме од животот на браќата Миладиновци, Гоце Делчев, нивните мајки, па сè до

Илија Милчин, ќе треба многу страници да наполнам. Како дојдов до Малина Поп Иванова, ќе ви раскажам. Еден збор ме дотури до неа. Бев во соседна земја, работев во универзитетската библиотека, барав некои податоци. Сосема случајно ми испадна од укоричениот весник еден извиткан лист. Го зедев, го отворив и читам. Не ми се веруваше, ниту тогаш, ниту сега. Некако барање да ја посети Македонија, односно своето родно граѓе. Беше напишано на руски јазик. Прочитав, родена во Кочани. Која година, 1904. А националност, "ета Македонка". Само што не паднав во несвест. Другиот ден се вратив во Скопје. Прашав стамени луѓе дали слушнале за некоја си Малина Поп Иванова, родена во Кочани. Сретнав луѓе што ја вртеа главата. Но, потоа не знам како допрев до режисерот Саша Маркус, а тој ме упати и до Кузман Георгиевски. Таа е прва жена од Македонија, која завршила универзитет во Москва. Татко ѝ бил убиен, брат ѝ се самоубил на 13 ноември 1944 година на мостот на Вардар. Тоа беа првите податоци за нејзиниот корен. Најголема возбуда добив кога дојдов до сознание дека била многу интимна со младиот поет Кочо Рацин. Потоа напишав и монодрама, дел за Малина, но нешто и за Кочо Рацин. Но, како го пишував монолотот, така пишував и по некоја песна. Моно-

драмата "Малина Поп Иванова" ја играше скопската актерка Вукосава Донева. А, да не ви речам што доживеав кога ја ислушав сторијата за Мирка Гинова, кога пред да ја стрелаат рекла: "Не ме убивате дека сум борец, туку што сум Македонка". Ете, мојата поезија не е миговен инспиративен залет. Сака некој да признае или не, тешко е да се студира за такви личности. Затоа за Милчин говорам: "Нема да свенеш. Нема да потемнеш. Ни во дланка, ни во рошка, ни во срце. Таков е редот. Со збор и мисла да се нахрани копнежот, да се крене чашата, да се испие течноста, мудроста да надвлее, народот, Македонијо, со тебе вечно да вирее". Но, не можев да останам рамнодушна кон настанот што ми се случи кога прв пат отидов во Москва. Стасавме со група писатели од секоја република. Но, кога го слушнав гласот од Радио Москва, ми се чини беше околу шест часот по наше време: "Говори Москва на македонски јазик", ми се стори дека сонувам. По еден ден се запознав со спикерот кој го говореше текстот. Се викаше Диме Толевски, родум од

мојот сопруг, немав сили да се распрашам, зошто ми ги врати писмата и песните. По неколку години се разболев, бев на операција. Ме посетија многу мои пријателки, но меѓу нив дојде и госпоѓата, сега градоначалник на Општина Центар, Виолета Аларова, и ми кажа дека спикерот умрел, побарал неговата пепел да биде донесена во Кавадарци и таму погребана. Не можев да поверувам. Тогаш избрав некои песни, и десет песни му ги посветив нему. Ете, тоа е болна реалност, но и дел од животот.

☀️ Како книгата е сфатена меѓу нашите во дијаспората?

МИСИРКОВА - РУМЕНОВА: Кој дошол од дијаспората и бил во контакт со мене, јас сум му ја подарила книгата. Сум давала и по неколку примероци за да им дадат на нашите, се разбира, тие што сакаат да читаат. Добив и барања да им испратам, но јас немам можност. Повеќе пари чини пратката, отколку книгата. Инаку, ми се јавија, не знам каква врска има Радио "Ресен", со некои наши од дијаспората, тие ислушале неколку песни преку радио, а за настанот имало на Интернет. Во моментот не ми е познато дали ние имаме канцеларија за нашите иселеници, односно тие што заминаа и се најдоа многу далеку од нас. Кога би имало таква канцеларија, јас би им однела, па тие нека им ги достават. А, најмногу, би рекла, кога патуваат делегации од нашите храмови, не е лошо да земат од некои наслови, за кои има доволно заинтересирани. Кога јас ги посетував нашите преку океанот бев изненадена, најобични луѓе кога ќе се вртеа од работа, ќе седнеа на столот, ќе го земеа списанието кое излегуваше на македонски јазик или некоја книга и читаа. Дури можам да ви речам дека повеќе читатели изброив таму, отколку овде околу мене. Затоа велам, нашите духовници и за овој проблем треба да се заинтересираат. Писменоста е непробол. Другите земји, особено нашите соседи, работат како тоа да им е определено по закон.

☀️ "Искри на вечноста" предизвикува да го побараме превезот на самиот наслов во македонскиот непробол. Во македонската литература малку се обработува оваа тема, особено за оние кои никогаш не треба да ги забораваме?

МИСИРКОВА - РУМЕНОВА: Јас сум една од ретките болна од таа тема. Ова е мала бројка од тие творби кои чекаат да се разбудат од сонот во моите тетратки. Кога ќе ги средам, не знам. Ќе бидам многу среќна ако ѝ дадеме повод на младата генерација да ги обработи оние кои не се спомнати, а сторице многу нешта за македонскиот народ, преживеале длабоки убои, некои заминале без да знаат кој ги испрати во вечноста,

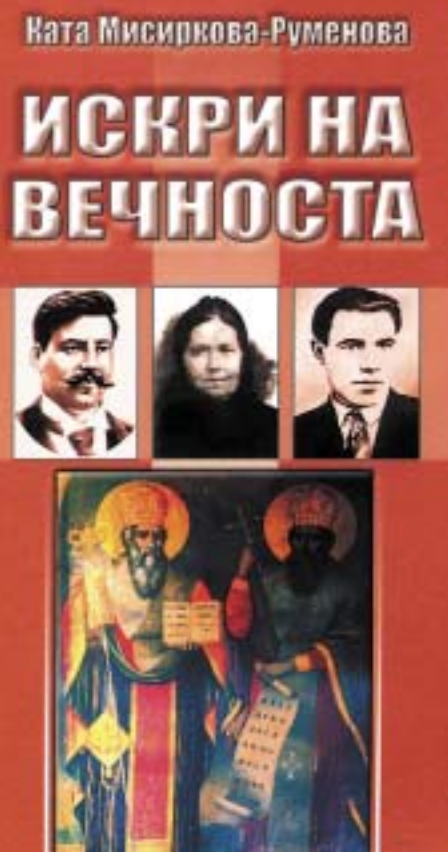
или одлежале малку повеќе во тесен простор, исто така, без да знаат, дали само за нив Македонија била рана. Ние имаме теми и за последните години, кои нè возбудуваат кога ќе им ги согледаме гробовите по ендеците. Го сакам мирот. Ја сакам љубовта меѓу луѓето. Но, творецот не би бил творец, ако не ги следи сите настани. Но, и да ги оцени. Не само со занес.

☀️ Дали имате тешкотии со издавањето на новите дела?

МИСИРКОВА - РУМЕНОВА: Сè се менува, па и начинот на издавачката дејност. Одгоре да сте дрво без корен, како што сум јас. Немам овде село да ми помогне. Немам град, да ме вика на прослави. Потоа, жена сум. Кај нас сè е поинаку. Ако се земе бројот на мажите писатели со бројот на жените, мошне е смешен. Но, и ние жените сме виновни. Не само што не си помагаме, туку се случуваат мошне чудни работи, кои заличуваат на оние од осумнаесеттиот век. Тоа најмногу не го сакам. Се трудам тој што ќе дојде да ми побара помош, да му ја дадам, без џебен договор. Но, малку се такви. Сега е можно и да платиш, да ти напишат творба. Или ако е можно и да ти го откраднат делото, да го продаваат како да е нивно, и, никој да не се заинтересира како е можно туѓо дело да продава? Можеби ќе речете да не ви се случи Вам?! Ми се случи за едно новоиздадено дело "Длабокиот рез" и за една преиздадена збирка песни. Кутрата јас, поради реагирањето само што не се случи и нешто пострашно. Но, јас велам, има Господ! Само да ме служат здравјето и стариот компјутер.

☀️ Што можеме да очекуваме во иднина од Вас - бидејќи Вие секогаш работите на нови дела?

МИСИРКОВА - РУМЕНОВА: Работев. Работам. Но, дали моите идни дела ќе го согледаат животот, не сум сигурна. Сега, ако немаш пари да го платиш издавачот, нема кој да ти ги отпечати делата. Овие песни што сега ги имам, ми ги платија моите роднини, а тоа многу ме боли, затоа што сепак, јас не ги пишував за нив. Сега имам десеттина детски романчиња кои плачат за преиздавање, бидејќи се многу актуелни, како од воспитна страна, така и како поука за родителите и околината. Но, од каде да најдам средства кога живеам со пензија од прва категорија. Особено, за мојата автобиографија, која има околу триста страници, првиот мал дел го објавив во "Просветно дело", сега вториот дел е двојно поголем. Не верувам дека некој ќе ми помогне да го објавам. А, веќе сум во многу зрели години. Затоа сè им оставам на идните творци, млади творци, надарени и чесни. Тие нека нè заменат, но и ние треба да им помогнеме.

Кавадарци. Прекрасен човек, со силен радиофониен глас. Потоа инсистирав да биде поканет на Струшките вечери на поезијата и кога ќе дојдеше, ние во Струга секогаш бевме во друштво. Но, во 1993 година добив еден голем плик, сите мои писма и песни испратени до него, ми ги донесе поштарот пред врата. Бев малку депримирана, тогаш почина